

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA
Služba za komunalne djelatnosti

Zosentka G. 2-137-
01-
Kulter SA

Broj: 17-45-3024/26-2 EA
Datum: 06.03.2026. godine

STRUČNA SLUŽBA GRADSKOG VIJEĆA I GRADNAČELNIKA

PREDMET: Informacija o potencijalnim zaštićenim područjima na teritoriji Grada Zenica,
dostavlja se

Poštovani,

Služba za komunalne djelatnosti je dana 18.02.2026. godine zaprimila Obavijest broj: 12-19-2497/26 od 16.02.2026. godine, upućenu od strane Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona, a vezano za dostavljanje prijedloga za proglašenje novih zaštićenih područja.

Shodno navedenom Obavještenju te inicijativama nevladinih organizacija za pokretanje procedure proglašenja zaštićenih područja, u prilogu vam dostavljamo Informaciju o potencijalnim zaštićenim područjima na teritoriji Grada Zenica, kako bi se ista razmotrila na narednoj sjednici Gradskog vijeća.

S poštovanjem,

Obrađivač: Elma Alić, dipl.inž. ekologije

Elma

PRILOG:

- 1x Informacija o potencijalnim zaštićenim područjima na teritoriji Grada Zenica, broj: 17-45-3024/26-1 od 04.03.2026.godine,
- 1x Obavijest broj: 12-19-2497/26 od 16.02.2026. godine,
- 1x Odluka o usvajanju prostornog plana Grada Zenica 2016- 2036. (Službene novine 1a/18)- Poglavlje XII- Posebno zaštićena područja, član 43. (Područja prirodnih vrijednosti).

DOSTAVLIENO:

1x Naslovu
1x a/a

POMOĆNICA GRADONAČELNIKA
(po ovlaštenju)

Ajla Čosić
Dr sc. Ajla Čosić

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO- DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA**

**Obrađivač:
Služba za komunalne djelatnosti**

**INFORMACIJA O POTENCIJALNIM ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA NA TERITORIJI
GRADA ZENICA**

Zenica, mart 2026. godine

I UVOD

Ovom Informacijom cilj je upoznati Gradsko vijeće o postupku proglašenja određenih prirodnih područja na nivou Grada Zenica zaštićenim područjima, a u cilju očuvanja biološke i pejzažne raznolikosti, unapređenja kvaliteta životne sredine, te održivog korištenja prirodnih resursa.

Član 3. Zakona o zaštiti prirode nalaže ciljeve za zaštitu prirode, što može biti preduslov za proglašenje područja zaštićenim:

“Ciljevi zaštite prirode su očuvati i obnoviti postojeću biološku i pejzažnu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem; utvrditi stanje i osigurati praćenje stanja prirodnih vrijednosti; osigurati sistem zaštite prirodnih vrijednosti radi trajnog očuvanja njihovih svojstava na osnovu kojih se proglašavaju zaštićenima; osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih dijelova, spriječiti štetne zahvate i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti, te osigurati što povoljnije uslove očuvanja i slobodnog razvoja prirode pri njenom ekonomskom korištenju, osigurati pravo građana na zdrav okoliš, odmor i razonodu u prirodi.”

Cilj uspostavljanja područja zaštićenim je i:

- uspostavljanje institucionalnog okvira za dugoročno upravljanje i zaštitu zaštićenih područja,
- unapređenje međuinstitucionalne saradnje između Grada Zenica, Kantona i nadležnih stručnih institucija,
- stvaranje osnove za apliciranje na domaće i međunarodne fondove za zaštitu prirode i okoliša,
- uključivanje lokalne zajednice u proces zaštite i upravljanje prirodnim vrijednostima,
- jačanje edukativne i rekreativne funkcije zaštićenih područja za građane, djecu i mlade.

II PRAVNI OSNOV

Informacija se zasniva na važećim propisima iz oblasti zaštite prirode i zaštite okoliša na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, Kantona i Grada Zenica, koji omogućavaju pokretanje postupaka zaštite prirodnih dobara od posebnog značaja.

Pravni osnov:

- Zakon o zaštiti prirode (Službene novine FBiH 66/13)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode (Službene novine FBiH 10/25)
- Odluka o usvajanju prostornog plana Grada Zenica 2016- 2036. (Službene novine 1a/18)
- Akcioni plan za zelene gradove (GCAP)
- Obavijest Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ZDK, broj: 17-45-3024/26 od 18.02.2026. godine

III OPIS TRENUTNOG STANJA

Na teritoriji Grada Zenica nalaze se područja koja obuhvataju površinu od cca 60 km² i koja na osnovu svojih karakteristika predstavljaju potencijal za zaštitu prema odredbama Zakona o zaštiti prirode (Službene novine FBiH, broj: 66/13).

Odlukom o usvajanju Prijedloga Prostornog plana Grada Zenica za period 2016.-2036. godine (Sl. Novine Grada Zenica 1a/18), Poglavlje XII- Posebno zaštićena područja, član 43. (Područja prirodnih vrijednosti), date su preporuke i prijedlozi za zaštitu određenih područja ili pojedinačnih lokaliteta prirodnih vrijednosti. Lista potencijalnih područja zaštite navedena u Prostornom planu je:

- Kategorija IIIa- Park prirode Babina- Tvrtkovac (varijanta- Kategorija Va- Zaštićeni pejzaž)
- Kategorija IIIa- Park prirode- područje rekreativne zone Smetovi
- Kategorija IIIb- Spomenik prirode i prirodnih obilježja- područje Lastavice
- Kategorija IV- područja upravljanja staništima – Kraljevine- Pepelari, Smetovi, donji tok Gračaničke rijeke, zaselak Šahinovići, hrbat planinskog masiva „Vepar“
- Kategorija VI- zaštićena područja sa održivim korištenjem prirodnih resursa- kanjon Nemilske rijeke, kanjon rijeke Babišnice, kanjon rijeke Gračanice, naslage sedre u kanjonu Babišnice, kanjon Lašve od mjesta Grablje do ušća Lašve u Bosnu, kanjon rijeke Bosne od ušća rijeke Lašve do Janjičke ade, kanjon rijeke Bosne od Jeline nizvodno do sela Koprivna, kanjon rijeka Ograjina i Bistričak u cijelom toku, ada na rijeci Bosni, na ušću rijeke Babišnice, ada na rijeci Bosni u Drivuši, ada na rijeci Bosni u Topčić Polju, ada na rijeci Bosni kod naselja Janjići, slap na rijeci Bosni kod naselja Janjići
- Predjeli posebnih prirodnih vrijednosti: Lisac, Vepar sa dobrim vodama, Smetovi, Pepelari, Bistričak- Crna glava- Orahovica, Nemilsko brdo, Kubler- Hum, Klopačke stijene, visoravan Čolan, Zmajevac, Golubak, Volovska glava, Krivače, Uzunovića stijene
- Područja za aktivnu i masivnu rekreaciju: rekreativna zona Bistričak, rekreativna zona Ponihovo
- Područja za koncentrisanu izgradnju vikend objekata: Bistričak, Smetovi, Sviće- Kujinovac, Krčevine, Rasrat i Huk, Bistrovac, Babino, Rijeka, Bukovica, Gornje Ponihovo.

Napominjemo da za navedene prijedloge još uvijek ne postoje stručna obrazloženja i zakonom utvrđene vrijednosti, te je za iste **potrebno izvršiti detaljna istraživanja** na osnovu kojih će se **utvrditi kategorija zaštite**, ocjena stanja i komponente prirode koje se žele zaštititi, kao i **precizne granice obuhvata**.

Predmetna područja kao područja za eventualnu zaštitu pored Prostornog plana Grada Zenica, podržava i Akcioni plan za zelene gradove, a inicijative za proglašavanje nekih od ovih područja zaštićenim dostavljala su i udruženja.

Akt o proglašenju za zaštićeno područje donosi skupština Kantona u formi zakona ili odlukom Vlade kantona, koji se zasnivaju na stručnom obrazloženju kojim se utvrđuju konačna kategorija njegove zaštite, granice prostornog obuhvata, kao i zone i režimi zaštite u zaštićenom području.

Prije same izrade prijedloga zakona o proglašenju zaštićenog područja, potrebno je u skladu sa članom 144. Zakona o zaštiti prirode FBiH kojim je propisano da „Uspostava zaštićenih područja na federalnom ili kantonalnom nivou, može se provoditi uz mišljenje gradskih i općinskih vijeća na čijim područjima se prema prostornom planu prostire zaštićeno područje“, da Gradsko vijeće Grada Zenica donese zaključak kojim daje mišljenje za uspostavu zaštićenih područja prirode na području Grada Zenica.

Također Zakon propisuje da kantonalni nivo vlasti treba osigurati neophodna finansijska sredstva i provesti proceduru za izradu Stručnog obrazloženja na osnovu kojeg se neko područje proglašava zaštićenim i to posebnim zakonom.

Odlukom Skupštine ZDK o osnivanju Javne ustanove za zaštićena područja (Službene novine 18/25) znatno su unaprijeđeni uslovi za proglašenje novih i bolju zaštitu i razvoj postojećih zaštićenih područja na teritoriji Kantona.

Grad Zenica još uvijek nema nijedno takvo područje, iako raspolaže značajnim prirodnim resursima koje je neophodno valorizirati i zaštititi.

IV RAZLOZI ZA POKRETANJE USPOSTAVE ZAŠTIĆENIH PODRUČJA

Razlozi za uspostavu zaštićenih područja na području Grada Zenica:

- Očuvanje biološke i pejzažne raznolikosti te zaštita prirodnih staništa i vrsta od posebnog značaja,
- Sprečavanje dalje degradacije prirodnih područja usljed urbanizacije, neplanske gradnje i drugih pritisaka koji mogu imati negativan uticaj na okoliš,
- Očuvanje prirodnih vrijednosti za sadašnje i buduće generacije,
- Unapređenje kvaliteta okoliša i doprinosa zdravlju stanovništva,
- Stvaranje osnova za povlačenje sredstava iz domaćih i međunarodnih fondova namjenjenih zaštiti okoliša,
- Podizanje svijesti građana o značaju očuvanja prirode i jačanju ekološke kulture u zajednici,
- Razvoj održivog turizma, rekreacije i edukativnih sadržaja.

V PRIJEDLOZI ZA GRADSKO VIJEĆE

Predlaže se da Gradsko vijeće Grada Zenica donese sljedeće:

1. Prima se na znanje Informacija o potencijalnim zaštićenim područjima na teritoriji Grada Zenica,
2. Podržava se inicijativa za pokretanje procedure proglašenja zaštićenih područja na području Grada,
3. Upućuje se inicijativa nadležnim kantonalnim institucijama da u saradnji sa Javnom ustanovom za zaštićena prirodna područja ZDK, naučnim i istraživačkim ustanovama, i drugim stručnim tijelima, provedu neophodna istraživanja za utvrđivanje kategorije zaštite, ocjene stanja i komponenti prirode koje se žele zaštititi, kao i precizne granice obuhvata,

4. Grad Zenica izražava spremnost za saradnju sa stručnim i naučnim institucijama, organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim subjektima u cilju realizacije navedene inicijative.

VI ZAKLJUČAK

S obzirom da Grad Zenica ima usvojen i Akcioni plan zelenog grada (GCAP) naglašavamo da Služba za komunalne djelatnosti podržava uspostavu i proglašenje novih zaštićenih područja Zeničko- dobojskog kantona, a posebno na području Grada Zenica, te smatramo da će isto doprinjeti očuvanju biološke i pejzažne raznolikosti, unapređenju kvaliteta života građana i otvoriti nove prilike za održivi razvoj.

S obzirom na značaj očuvanja prirodnih vrijednosti za sadašnje i buduće generacije predlaže se Gradskom vijeću da razmotri i podrži navedenu Informaciju.

Zenica, 06.03.2026. godine
Broj: 17-45-3024/26-1

POMOĆNICA GRADONAČELNIKA
(po ovlaštenju)

Dr sc. Ajla Čosić

Broj: 12-19-2497/26
Zenica, 16.02.2026. godine

SVIM GRADOVIMA/OPĆINAMA ZENIČKO DOBOJSKOG KANTONA
N/r Gradonačelnika/ Načelnika

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINI
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
GRAD ZENICA
SLUŽBA ZA OPĆU UPRAVU I
MJEŠTARSTVO ZA TERITORIJU ZENICA

PRIMLJENO 18 -02- 2026		
Organizaciona jedinica	Broj prijloza	
02	45	3024/

Predmet: Obavijest, dostavlja se

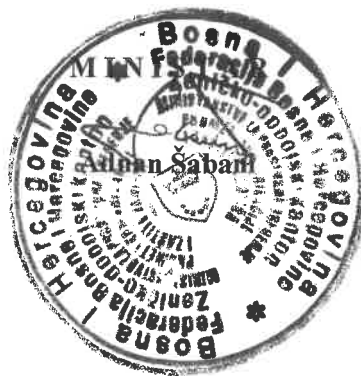
Poštovani,

Ovim putem vas obavještavamo da je Federalno ministarstvo okoliša i turizma u budžetu za 2026. godinu planiralo sredstva za sufinansiranje/finansiranje aktivnosti u cilju proglašenja novih zaštićenih područja, a na osnovu inicijativa i iskazanog interesa za proglašenje novih zaštićenih područja pristiglih sa nivoa lokalnih zajednica.

Shodno navedenom molimo Vas da Ministarstvu za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona dostavite prijedlog za proglašenje novih zaštićenih područja najkasnije do 25.02.2026. godine.

S poštovanjem,

Dostavljeno:
12x Naslovu
1x OWIS
1x a/a

mišljenje ZD RMU „Zenica“ d.o.o.Zenica. U vezi sa prethodnim stavom, a zbog činjenice da se stanje i potrebe za eksploatacijom uglja razlikuje u odnosu na područje u granicama odobrenih eksploatacionih polja, neophodno je u planskom periodu preduzeti aktivnosti na pokretanju izmjene Rješenja o odobrenim eksploatacionim poljima, kako bi se određena područja, a naročito područja u granici Urbanističkog plana Grada, na osnovu relevantnih podataka na terenu, izuzela iz eksploatacionih polja, i na taj način pojednostavila procedura odobravanja građenja na područjima gdje je to moguće unutar trenutno odobrenih eksploatacionih polja.

Član 42.

(Ležišta nemetalnih mineralnih sirovina)

Raspored ležišta nemetalnih mineralnih sirovina u prostoru u tijesnoj vezi je sa geološkom građom i sastavom stijenskih masa koje su nastale očvršćivanjem zemljine kore.

Sva ležišta nemetalnih mineralnih sirovina se mogu podijeliti na:

- ležišta u eksploataciji – koncesija na eksploataciju,
- ležišta u fazi istraživanja – koncesija na istraživanje,
- napuštena ležišta,
- potencijalna ležišta.

Prostornim planom na području grada Zenice se utvrđuju slijedeća ležišta koja su predmet koncesionih ugovora sa Ministarstvom privrede/gospodarstva ZE-DO kantona:

- “Crkvice-Kamenolom” - Predmet koncesije je istraživanje i eksploatacija nemetalnog mineralnog resursa-krečnjaka, na lokalitetu “Crkvice-Kamenolom”, k.č.1337 K.O. Crkvice, u gradu Zenici. Istražno-eksploatacioni prostor ležišta je na površini od cca 2 ha 0,6 ari i 26 m².

- „Široke stijene“ - Predmet koncesije je istraživanje i eksploatacija mineralnog resursa krečnjaka na ležištu Široke stijene kod Zenice, K.O.Babino i K.O.Crkvice, u gradu Zenici. Istražno-eksploatacioni prostor ležišta se nalazi na k.č.2953, k.č.2956/4, 2956/5 K.O. Babino i 1437 K.O. Crkvice-po novom premjeru, odnosno 842/6, 842/7 K.O. Babino i 198/102 K.O. Crkvice- po starom premjeru. Ukupna površina koncesije na eksploataciju je 13,68 ha.

- “Bistričak-Nemila” - Predmet koncesije je istraživanje i eksploatacija mineralnog resursa - fliša i rožnaca, na lokalitetu “Bistričak-Nemila”, u gradu Zenici. Istražno-eksploatacioni prostor ležišta je na površini od 2,5 ha, a zavedena je u ŠPD “Krivajskom” u Gospodarskoj jedinici “Nemila-Bistričak” K.O. Doglode, u odjelu 95.

- “Krmance” Kovanići, Begov Han - Predmet koncesije je istraživanje i eksploatacija mineralnog resursa - dijabaza, na lokalitetu “Krmance” Kovanići, Begov Han, grad Zenica. Istražno-eksploatacioni prostor ležišta predviđen za istraživanje i eksploataciju, zauzima parcele k.č. 524

površine 1.665 m², k.č.525 površine 3.629 m², k.č.526 površine 3.748 m², k.č. 563 površine 5.295 m², k.č.564 površine 1.163 m², k.č.575 površine 8.595 m², k.č.576 površine 30.770 m², k.č.577 površine 1.777 m², k.č.580 površine 8.075 m², K.O. Kovanići, grad Zenica, i ima ukupnu površinu od 3,5 ha.

- “Veliki Gradac”-Mošćanica -Predmet koncesije je istraživanje i eksploatacija mineralnog resursa - gornjokrednog fliša na lokalitetu “Veliki Gradac”- Mošćanica. Istražno-eksploatacioni prostor ležišta se vodi u posjedu J.P. „Šumsko-privredno društvo ZE-DO kantona“ i zauzima k.č. 593 K.O. Mošćanica, ukupne površine od cca 11 ha.

Kao potencijalna ležišta nemetalnih mineralnih sirovina utvrđuju se:

- ležište krečnjaka „Crkvice-Kamenolom“ (proširenje), i
- ležište dijabaza „Kapica“,

lokaliteti na kojim je neophodno prethodnim detaljnim istraživanjima potvrditi mogućnost i opravdanost eksploatacije nemetalne mineralne sirovine.

POGLAVLJE XII. POSEBNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Član 43.

(Područja prirodnih vrijednosti)

Zaštićena područja prirodnih vrijednosti shodno Zakonu o zaštiti prirode Federacije BiH, proglašava zakonom Parlament Federacije BiH ili Skupština Kantona, u skladu sa utvrđenom kategorijom prirodne vrijednosti.

U vezi sa prethodnim stavom, Prostornim planom grada Zenice, daju se preporuke i prijedlozi za zaštitu određenih područja ili pojedinačnih lokaliteta prirodnih vrijednosti u cilju stvaranja mogućnosti održivog korištenja biološke raznolikosti.

Kako se područja i lokaliteti prirodnih vrijednosti predložena ovim Prostornim planom ne zasnivaju na stručnom obrazloženju i zakonom utvrđenoj vrijednosti, za iste je potrebno izvršiti detaljna istraživanja na osnovu kojih će se utvrditi kategorija zaštite, ocjena stanja i komponente prirode koja se želi zaštititi, kao i precizne granice prostornog obuhvata.

Na osnovu terenskih obilazaka, usmenih i pismenih sugestija od strane pojedinaca i udruženja, kao i na osnovu ranije urađene prostorno-planske dokumentacije, kao područja i lokaliteti prirodnih vrijednosti koji su prepoznati kao potencijali za zakonsku zaštitu, ovim Prostornim planom predlaže se:

- Kategorija IIIa - Park prirode Babina-Tvrtkovac

(varijanta - Kategorija Va - Zaštićeni pejzaž)

- sa značajnim ekološkim, biološkim, kulturnim i estetskim vrijednostima, i koji može da uključuje područja: Postojna iznad Puhovca, Markov kamen, Lastavica, tok Seočke rijeke sa izvorom (pećina), Tvrtkovac, do ispod Pepelara u pravcu zapada, izvorište Babine rijeke iznad Sebuja, Kraljevine, dalje u pravcu juga Mešanovo brdo, Smetovi, i dr.;

- pretpostavljena granica zaštite zahvata površinu od cca 52,25km² (5225ha);

- Kategorija IIIa – Park prirode

- područje rekreativne zone Smetovi - prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje sa pejzažnim, odgojno - obrazovnim, kulturno - historijskim i turističko - rekreacijskim vrijednostima;

- Kategorija IIIb - Spomenik prirode i prirodnih obilježja

- područje Lastavice, izdvojeno u cilju zaštite prirodnih obilježja, i očuvanja tradicionalnih duhovnih i kulturnih vrijednosti;

- Kategorija IV – područja upravljanja staništima

(Vegetaciono-florističke vrijednosti - skupine ili pojedinačni primjerci rijetkih vrsta flore):

- Kompleksi visokih čistih bukovih šuma (fagetumsilvatice montanum-Hor.) na području Kraljevina – Pepelara,

- Kompleksi visokih šuma hrasta kitnjaka i graba (QUERCETO CAPRINETUM CROATICUM) na području Smetova,

- Kompleksi visokih šuma smrče (PICETUM EXCELSAE) na području Kraljevina,

- Sastojine hrastova sladine i cera (QUERCETUM CERRIS-CONFERTEAE) u donjem toku Gračaničke rijeke,

- TISA (TAXUS BACCATA) u zaseoku Šahinovići, selo Pepelari na području grada Zenice, državno vlasništvo (Rješnje Zavoda za zaštitu kulturnih i prirodnih znamenitosti SR BiH 1195/55) – očuvana kao dendrološka vrijednost,

- HRAST KITNJAK (QUERCUS PETREA) primjerci na hrptu planinskog masiva "Vepar" - 30 primjeraka.

- Kategorija VI – zaštićena područja sa održivim korištenjem prirodnih resursa

(Geomorfološke i petrografske vrijednosti, utvrđene ranijom planskom dokumentacijom, i za koje su potrebna

nova istraživanja i provjera prirodne očuvanosti):

- kanjon Nemilske rijeke čitavim tokom,

- kanjon rijeke Babišnice od izvorišta do naselja Crkvice,

- kanjon rijeke Gračanice čitavim tokom,

- naslage sedre u kanjonu rijeke Babišnice na lokalitetu ispod Novog Sela,

- kanjon Lašve od mjesta Grablje do ušća Lašve u Bosnu,

- kanjon rijeke Bosne od ušća rijeke Lašve do Janjičke ade,

- kanjon rijeke Bosne od Jeline nizvodno do sela Koprivna,

- kanjon rijeka Ograjina i Bistričak u cijelom toku,

- ada na rijeci Bosni, na ušću rijeke Babišnice,

- ada na rijeci Bosni u Drivuši,

- ada na rijeci Bosni u Topčić Polju,

- ada na rijeci Bosni kod naselja Janjići,

- slap na rijeci Bosni kod naselja Janjići.

- Kao „Predjeli posebnih prirodnih vrijednosti“, koji se ističu svojom ljepotom, svojevrsnošću,

pregledom i imaju rekreativni značaj, i gdje je djelovanje čovjeka minimalno izraženo, ističu se brdsko planinski predjeli, namijenjeni za poluaktivnu i pasivnu rekreaciju (lokalni značaj):

- Lisac, Vepar sa Dobrim vodama, brdsko planinski predjeli Smetova, sklop područja Pepelari, sklop područja Bistričak - Crna glava - Orahovica, Nemilsko brdo, Kubler- Hum, Klopačke stijene, visoravan Čolan, Zmajevac, Golubak, Volovska glava, Krivače, Uzunovića stijene.

- Kao područja za aktivnu i pasivnu rekreaciju, planiraju se:

- rekreativna zona Bistričak,

- rekreativna zona Ponihovo

- Kao „Područja za koncentrisanu izgradnju vikend objekata“ izdvajaju se:

Postojeća i planirana područja:

- Bistričak, u sklopu i izvan rekreativne zone Bistričak

- Smetovi, u sklopu i izvan rekreativne zone Smetovi

- Sviće-Kujinovac, južno od Smetova

- Krčevine, Rasrat i Huk, uz urbano područje Pepelari

- Bistrovac, južno od Pepelara

- Babino, u sklopu rekreativne zone Babino
- Rijeka, na području naseljenog mjesta Kovanići
- Bukovica, prema Liscu
- Gornje Ponihovo, uz rekreativnu zonu Ponihovo

Potencijalna područja (napuštena područja utvrđena kao građevinska zemljišta):

- Gornja Bistrica, Loznik, Gojakovac
- Bijeje Vode, Božići, Janjički Vrh 1 i 2
- napuštena područja – utvrđena kao građevinska zemljišta u naseljenim mjestima Jezera i Blatnica (ranije opština Teslić, a naročito Jezera-Mijići i Jezera-Jelići (u sklopu ranije rađene planske dokumentacije za turističko rekreativno područje Vučja planina – opština Teslić).

Član 44.

(Zaštita područja prirodnih vrijednosti)

Zaštićena područja prirodnih vrijednosti shodno Zakonu o zaštiti prirode Federacije BiH, proglašava zakonom Parlament Federacije BiH ili Skupština Kantona, u skladu sa utvrđenom kategorijom prirodne vrijednosti.

Sadržaj Zakona o zaštiti prirodne vrijednosti zasniva se na stručnom obrazloženju kojim se utvrđuju vrijednosti područja ili komponente prirode koja se predlaže za zaštitu, način upravljanja tom prirodnom vrijednošću, te potvrdu predlagača akta o proglašenju i o osiguranim sredstvima za provođenje mjera zaštite.

Kako bi se stekli uslovi za realizaciju aktivnosti iz prethodnog stava, neophodno je od strane Grada Zenice, a na osnovu pretpostavljenih granica područja i lokacija prirodnih vrijednosti predloženih ovim Prostornim planom, formirati Stručni tim koji će utvrditi detaljan opis područja koja se zaštićuju, naziv i kategoriju zaštićene prirodne vrijednosti, ocjenu stanja prirodne vrijednosti, komponente prirode koja se želi zaštititi, kao i precizne granice prostornog obuhvata.

Član 45.

(Objekti i područja kulturno-historijskog naslijeđa)

Prostornim planom utvrđuju se objekti i područja kulturno-historijskog naslijeđa iz različitih historijskih perioda koje treba zaštititi, a ovisno o utvrđenom stanju ovog naslijeđa neophodno je provoditi mjere zaštite od strane nadležnih institucija.

Značajni objekti i područja kulturno-historijskog naslijeđa koja je potrebno zaštititi hronološki pripadaju različitim historijskim periodima, utvrđenim u tekstualnom i grafičkom dijelu Prostornog plana, kao i ovom odlukom:

I - Predhistorijski period

SPOMENIK ILI CJELINA	LOKACIJA	OPIS/VALORIZACIJA
Kopilo	Selo Kopilo	<i>Eneolitsko i neolitsko naselje i jedno od najstarijih naselja na ovom području</i>
Orlac	Vjetrenice	<i>Predhistorijska utvrda, lokalni značaj</i>
Gradina	Stranjani	<i>Predhistorijska utvrda, lokalni značaj</i>
Gradina	Klopče	<i>Predhistorijska utvrda, lokalni značaj</i>
Hum	Gračanica	<i>Predhistorijska utvrda, lokalni značaj</i>
Gradac, Negraj	Gradišće	<i>Predhistorijsko naselje, lokalni značaj</i>
Mrtvačka ili Mrkonjića gradina	Gradišće	<i>Predhistorijska utvrda, lokalni značaj</i>
Kica	Gradišće	<i>Predhistorijsko nalazište, lokalni značaj</i>